

Оценка на риска при внос на обикновена леска (*Corylus avellana*) и Турска леска (*Corylus colurna*) от Сърбия на територията на Европейския Съюз (ЕС)

По искане на Европейската комисия, Експертната група по здраве на растенията (Панел PLH) на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) е подготвила и предоставила оценки на риска за стоки, изброени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията¹, като „растения с висок риск, растителни продукти и други обекти“.

Това научно становище обхваща риска от въвеждане на:

1. Растения за разсаждане на възраст от 1 до 3 години с корени без почва от *Corylus avellana* или *C. avellana*, присадени на *C. colurna*, без листа.
2. Растения в саксии: 2-годишни растения от *C. avellana*, без листа.

Оценката на Панел PLH е извършена въз основа на наличната научна информация, включително техническата информация, предоставена от Сърбия.

Към този момент има данни за 17 карантинни вредителя в ЕС, за които се съобщава, че използват *Corylus avellana* и *C. colurna* като растения гостоприемници.

От тези 17 карантинни вредителя, само един вредител (*Flavescence doree phytoplasma*, FDr) отговаря на трите критерия за допълнителна оценка (вредителят присъства в Сърбия; *Corylus avellana* и/или *C. colurna* и/или други видове принадлежащи към род Леска (*Corylus*) са гостоприемник на вредителя и един или повече жизнени етапа от развитието на вредителя протичат по него).

За некарантинните вредители в ЕС, обикновено липсва информация относно вероятността за тяхното въвеждане, установяване, разпространение и въздействие.

Следователно, тези некарантинни вредители, за които *Corylus avellana* и *C. colurna* са гостоприемник, са оценени, с цел определяне на тяхната значимост по следните критерии:

- присъствие на вредителя в Сърбия;

¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията от 18 декември 2018 година за изготвяне на временен списък на високорискови растения, растителни продукти или други обекти по смисъла на член 42 от Регламент (ЕС) 2016/2031, както и списък на растения, за чието въвеждане в Съюза не се изискват фитосанитарни сертификати по смисъла на член 73 от посочения регламент, OJ L 323, 19.12.2018, стр. 10–15

- вредителят отсъства или има ограничено разпространение (не повече от три държави-членки) в ЕС и е под официален контрол, поне в една от държавите-членки където присъства или всички доказателства за въвеждане са скорошни (не по-стари от 5 години);
- *Corylus avellana* и/или *C. colurna* са гостоприемник на вредителя;
- един или повече жизнени етапа на вредителя могат да бъдат свързани с определената стока;
- вредителят може да окаже негативно влияние на територията на ЕС.

Вредителите, които отговарят на всички пет критерия, са избрани за допълнителна оценка.

Въз основа на събраната информация са известни 848 нерегулирани потенциални вредители, за които *Corylus avellana* и/или *C. colurna* се считат за гостоприемници. От оценените видове, които попадат в списъка с некарантинни вредители в ЕС, нито един не отговаря на всички критерии за подбор.

За патогена *Flavescence doree phytoplasma* са оценени мерките за намаляване на риска, предложени в техническото досие от Сърбия, като са взети предвид възможните ограничаващи фактори. Дадена е експертна оценка за вероятността растенията да са свободни от вредители, като са взети предвид мерките за намаляване на риска, действащи върху вредителя, включително несигурността, свързана с оценката.

След оценка на предложените мерки за намаляване на риска, вероятността растенията за разсаждане с корени без почва и растения в саксии да са свободни от *Flavescence doree phytoplasma*, е оценена от Панел PLH като „изключително често без вредители“ с 90% несигурност в диапазона от „много често без вредители“ до „почти винаги без вредители“.

Панелът PLH заключава (с 95% сигурност), че между 9 837 и 10 000 растения за разсаждане с корени без почва и растения в саксии на 10 000 растения ще бъдат свободни от *Flavescence doree phytoplasma*.

Източник:

Commodity risk assessment of *Corylus avellana* and *Corylus colurna* plants from Serbia, EFSA Journal 2021;19(5):6571 – <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/6571>

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига: <http://corhv.government.bg/>

Изготвил:

Николай Спасов, старши експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

03.06.2021 г.